

**2016 Yılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Burs Artışlarının Öğrenci
Harcamaları Üzerine Etkileri: Uşak Üniversitesi Örneği**

**The Effects Of Increase In Higher Education Scholarship On Student
Expenses In 2016:**

An Example Of Uşak University

Şahin Çetinkaya¹

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Political parties have campaign promises in election periods. This situation also results in election economy and negative results. After the election on 1st November 2015, one of the campaign promises in government program was the increase of student scholarships. When the impacts of scholarship increase on student expenses are evaluated, it is observed that income growth has two results. These are spending and saving changes. Actually it is expected that students who have a high marginal consumption pattern will spend all of the income growth. This situation causes the increase of national income.

Whether the increase in student scholarships in 2016 caused an increase or a decrease or it didn't cause a change in spending items of students or not was searched by a questionnaire. The questionnaire study was evaluated on the basis of departments of students participated in the survey. When preparing survey questions and determining spending items, we used 100 students as base. We wanted them to write their monthly

¹ Yrd. Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, sahin.cetinkaya@usak.edu.tr

Bu makale iThenticate programı ile taranmıştır.

Makale Gönderim Tarihi: 28/12/2016- Kabul Tarihi: 17/01/2017

spending items and in this context, answers and determined spending items were included in the questionnaire study.

METHOD

We gathered information by way of questionnaire in the study. We asked for information from students studying in department of economics, business and public finance. The purpose of the study was to measure the impact of income growth on student expenses. It was tried to determine in which expense type students having a high marginal consumption pattern made a change in their income growth. We took in consideration ages, accommodation places and family income of students when evaluating answers given to survey questions.

Consumption habits and consumption patterns of students and their priorities according to income state were analyzed in the questionnaire. Results were evaluated with SPSS.

FINDINGS

It was observed that students expended all of the income growth when we detected that students have high marginal consumption patterns. Marginal propensity to save which was affected by the increase in the size of disposable income decreased and marginal propensity to consume increased. According to the assumption that income growth is shared as saving and consumption, saving share wasn't encountered in income growth of students.

The increase in credit and scholarship amounts raises burden on budget. However, because raises in expenditure increase the production, it will increase the amount of tax. The credit and scholarship burden increased in this way will return to budget again with the tax amount. At the same time, as it provides economic growth, it can be expected that it will provide more tax income than spending raise.

CONCLUSION

When considered that consumption growth causes production growth, it is expected that this situation will influence economic growth positively. Actually when the study is evaluated in terms of regional development and population structure, maybe a tendency to propensity of save can be observed in results. Because the budget allocated by families from middle and low income group is limited for education, they increase their income by borrowing too. This income growth decreases the fund

provided by borrowing. This situation is a facility for education expenditures of families and it decreases their borrowings.

2016 Yılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Burs Artışlarının Öğrenci Harcamaları Üzerine Etkileri: Uşak Üniversitesi Örneği

Öz

Seçim dönemlerinde partilerin kampanyalar boyunca seçim vaatleri olur. Bu durum seçim ekonomisini ve olumsuz sonuçlarını da ortaya koyar. 1 Kasım 2016 seçimlerinden sonra hükümet programında yer alan seçim vaatlerinden biri de öğrenci burs artışlarıydı. Bu çalışma da burs artışlarının öğrenci harcamaları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi üzerine yapılmıştır. Marjinal tüketim eğilimi yüksek bir kesim olan öğrencilerin gelir artışlarının tamamını harcamaya aktarmaları beklenmektedir. Bu durum MG artışına da sebep olacaktır.

2016 yılında öğrenci burslarında meydana gelen artışın öğrencilerin harcama kalemlerinden hangilerinde artış, hangilerinde azalış meydana getirdiği veya hangi harcama kalemlerinde de değişiklik yaratmadığı anket uygulaması ile araştırılmıştır. Yapmış olduğumuz anket çalışması ankete katılan öğrencilerin bölümleri bazında değerlendirilmiştir. Anket sorularının hazırlanmasında ve harcama kalemlerinin belirlenmesinde 10 öğrenci baz alınarak öğrencilerden aylık harcama kalemlerini yazmaları istenmiş ve bu kapsamda alınan cevaplar ile belirlenen harcama kalemlerine anket çalışmasında yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gelir Dağılımı, Tüketici Tercihi, Tüketim Eğilimi, Tasarruf Eğilimi, Sosyal Yardım

1.GİRİŞ

Gelir tüketimi etkileyen fonksiyonlardan biridir. Gelir artışına bağlı olarak tüketim artışı da meydana gelir. Gelirlerin tüketim üzerindeki etkileri, tasarruftan arta kalan kısımdır. Bu durum da gelir artışının tasarrufa giden kısım harcamadan arta kalandır. Marjinal tüketim eğilimi (c), marjinal tasarruf (s) eğilimlerinin toplamı 1'e eşitlendiğinde tasarruf eğiliminin, tüketim eğilimi arttıkça artan bir özelliğe sahip olduğu görülür.

$$s+c=1 \quad c=1-s \quad s=1-c$$

Öğrenciler marjinal tüketim eğilimi yüksek bir kesim olarak kabul edilebilir. Böylelikle tüketim artışına neden olan bir durum ortaya çıkacaktır. Bu durum milli geliri (Y) olumlu etkileyecek bir sonuç doğuracaktır. Bu

çerçeve de değerlendirmeden önce konunun bilimsel yanını kuramsal olarak açıklamak uygun olacaktır(Ünsal,2014).

2.GELİR

Ulusal hesaplarda Milli Gelir net hesaplanan rakamlardandır. Brüt rakamların başında ise GSMH gelir. GSMH, Ekonomide bir yılda yasal yollarla üretilen nihai mal ve hizmetlerinin toplam piyasa değeridir. Cari fiyatlarla ölçülen mal ve hizmetlerin değerine nominal GSMH denir. Reel GSMH, baz alınan bir yılın fiyatlarının cari yılın miktarları ile çarpımı sonucu bulunur. Yani enflasyon etkisi dışlandığında gerçek satın alma gücü ile ortaya konan fiyatlar ile hesaplanan mal ve hizmetlerin toplam değeridir. Enflasyonist bir ortamda nominal GSMH ekonomik refahı yansıtmayabilir (Yıldırım,2012).

Bir ekonominin sahip olduğu tüm üretim faktörlerinin tam olarak istihdam edilmesi durumunda üreteceği çıktıya potansiyel çıktı, potansiyel GSMH ya da tam istihdam GSMH'sı denir.

Potansiyel GSMH ile Fiili GSMH arasındaki farka GSMH açığı denir.

2.1. Milli Geliri Hesaplama Yöntemleri

Milli gelir hesaplamalarında bir ekonominin istihdam, büyüme ve enflasyon gibi iktisadi verilerine ulaşılması mümkündür. Milli gelir hesaplamasında kullanılan üç yöntem vardır.

a-Harcama Yöntemi

b-Üretim Yöntemi

c-Gelir Yöntemi

Üç yöntem ile de yapılan hesaplamaların ilke olarak aynı sonucu vermesi gerekir. Her yöntemde veriler farklı açıdan ele alınmaktadır. Böylelikle istatistiki olarak farklı bileşimlerle değişik verilere ulaşılabilmektedir. Bir yöntemle toplam ücret gelirleri elde edilirken, diğerinde hammadde mamul aralığında sağlanan katma değerler görülebilmektedir. Bu verilere göre üretimde etkinlik ve verimlilikle ilgili öngörülerde bulunma imkanı yaratılmaktadır. İktisat bilimi ilke olarak alıcı ve satıcı arasındaki mübadeleye göre şekillenmektedir. Her alıcı aynı zamanda bir satıcıdır. Böylelikle her unsur gelir elde eden veya gelir sağlayan rollerini kullanabilmektedir. Mikro iktisat açısından firma ve hane halkı üretimin vazgeçilmez iki tarafını oluştururken, makro iktisat da ise bu taraflar piyasayı ve ulusal hesapların ele alınmasında temel veri oluşturanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Milli gelir hesaplamasında kullanılan yöntemleri kısaca şöyledir.

a- Harcama Yöntemi: Üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin piyasa değerinin toplanması

Toplam Harcamalar:

- Tüketim Harcamaları (C)
- Yatırım Harcamaları (I)
- Kamu Harcamaları (G)
- Net İhracat (X-M)

Tüketim Harcamaları (C): Belli bir dönemde üretilen ve satılan tüm mal ve hizmetler

Yatırım harcaması (I): Üretildiği halde şimdi tüketim için kullanılmayan tüm nihai mal ve hizmetleri ifade eder.

Kamu Harcamaları (G): Kamu hizmeti için yapılan harcamalardır.

Net ihracat (X-M): Dış ticaret rakamlarının etkisini ifade eder. İhracat (X) ve ithalat (M) rakamları arasındaki fark milli gelir rakamını etkilemektedir.

b-Üretim Yöntemi: Bir ekonomide kendisinin nihai çıktı üretip üretmediğine bakılmaksızın, ekonomide her sektörde nihai üretime yapılan katkılar toplanarak yapılan hesaplamadır.

c-Gelir Yöntemi: Üretim sırasında emek istihdam edilir, toprak kiralanır ve sermaye kullanılır; faktör gelirlerinin toplamını işaret eder. Gelir üretime fiilen katılma sonucu elde edilen kazançtır. Hesaplama kullanılan verilerle şöyle bir formül oluşturulabilir.

GSMH= ücret+kar+faiz+rant+dolaylı vergiler

3. TÜKETİM VE TÜKETİM FONKSİYONU

Tüketim ihtiyaçların karşılanması için yapılan ekonomik eylemlerdir. Tüketim harcamaları gelirle ilişkilendirildiğinde tüketim fonksiyonu ortaya çıkar.

Bir ülkedeki tüketim harcamaları o ülkedeki harcanabilir gelire bağlıdır. Hane halkı için tüketim harcamaları, aile fertlerinin gereksinim duydukları mal ve hizmetlerin satın alımı için yaptıkları harcamaların toplamıdır. Tüketim harcamaları öncelikle ekonomide var olan harcanabilir gelire (Y_d) bağlıdır. Harcanabilir gelirin bir kısmı harcamaya ayrılıp bir kısmı da tasarrufa ayrılır.

Harcanabilir gelir ile Tüketim harcamaları arasındaki ilişkiyi **Toplam Tüketim Fonksiyonu** ile ifade edilir.

C = Tüketim harcamaları

Y_d= Harcanabilir gelir

$$C = f(Y_d)$$

C₀ - **Otonom tüketim**: gelirin 0 olması halinde yapılacak olan harcamalardır.

c - marjinal tüketim eğilimi

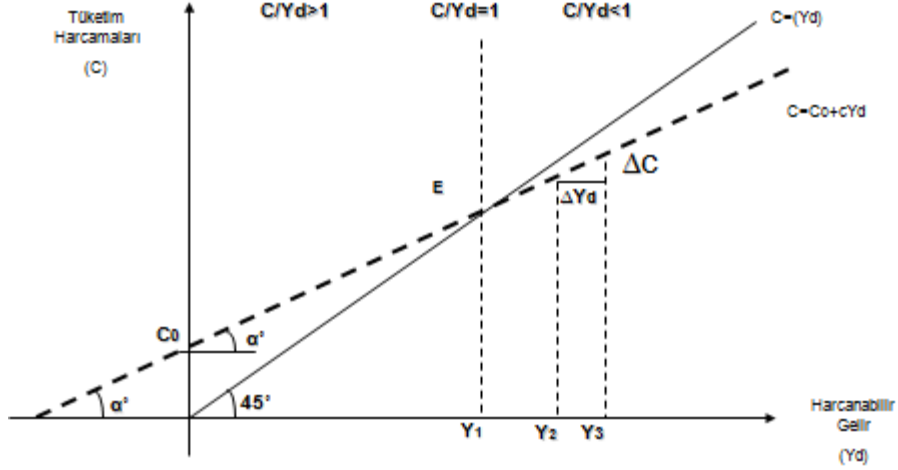
Y_d- harcanabilir kişisel gelir

$$C = C_0 + cY_d$$

Buna göre: tüketim fonksiyonu doğrusaldır.

Varsayım olarak, Gelir düzeyinin yükselmesi halinde **Marjinal Tüketim Eğilimi değişmeyecektir.**

Grafik 1:Tüketim Fonksiyonu

Kaynak:Mikro İktisat,AÖF Yay.,2014

Grafikte görüldüğü gibi, C_0 düzeyi olarak gösterilen otonom tüketim orijinden yukarı doğru olan dikey ekseninde belli bir noktaya kadar gelire bağlı olmadan yapılacak harcamaları göstermektedir. Gelirin olmadığı durumlarda bile yapılacak bu tüketim eğrisi $C=C_0+cY_d$ olarak gösterilmiştir. 45° açısıyla çizilen tüketim eğrisi; Ekonomide tüm gelirlerin harcandığını hiç tasarruf yapılmadığını gösterir.

$$C=Y_d$$

$$C=C_0+cY_d \text{ Ekonomideki tüketim eğrisidir.}$$

$0C_0$ aralığı insanların zorunlu olarak tüketim yapmak zorunda oldukları aralığı verir. Bu tüketim otonom tüketim olarak kabul edilir. Beslenme, barınma gibi tüketimlerdir.

Orijinden 45 derecelik bir açıyla çizilen eğri $C=Y_d$ ise tüm gelirin harcandığını göstermektedir. Tüm gelirin E noktasında otonom tüketim noktasından çizilen eğriyle kesiştiği nokta Y_1 gelir düzeyi gelirin harcamayı karşıladığı noktayı vermektedir. Bu noktadan sonra tasarruf eğiliminin ortaya çıktığı görülecektir. Y_1 noktasından çizilen dikey doğrunun sol tarafı negatif tasarruf alanını göstermektedir.

3.1 Tüketim harcamalarını etkileyen faktörler

Harcamalar gelire göre şekillenen bir özelliktedir. Ancak bazı harcama kalemleri gelirden bağımsız olarak yapılması zorunlu

harcamalardır. İktisat ekollerine ve düşünürlerine göre harcamanın şekillenmesinde farklı unsurlar etkilidir. Keynes'e göre kişilerin harcamalarını etkileyen faktörler iki sınıfta incelenebilir. Bunlar Sübjektif Faktörler (içsel faktörler) ve Objektif Faktörler (dışsal faktörler)dir (Dinler,2011).

a-Subjektif Faktörler (içsel)

- Yaşam tarzlarına bağlı alışkanlıklar
- Yetişme tarzına bağlı faktörler
- Beklentiler , iş kurma-çocukları okutma gibi
- Endişeler
- Faiz geliri elde etme arzusu

b-Objektif Faktörler (Dışsal)

- Gelecekteki gelir tahminleri
- Faiz haddi değişimleri
- Vergi ve para politikalarındaki değişiklikler

3.2. TÜKETİM TEORİLERİ

Tüketim harcamaları gelire bağlıdır. Bu gelirin türü hakkında 4 hipotez vardır (Dinler,2011).

a- Mutlak Gelir Hipotezi- *J.M.Keynes*

Harcanabilir gelir tüketim harcamalarını etkiler. Harcama ve Gelir arasında doğru orantı vardır. Gelirin artması tüketimi artırır. Tüketim harcamaları harcanabilir gelirin fonksiyonudur.

Harcamalar Gelir artışından daha yavaş artar. Marjinal tüketim eğiliminin az olduğu varsayılır.

b- Sürekli Gelir Hipotezi- *Milton Friedman*

Bireylerin tüketimleri sürekli gelirlerine bağlıdır. Tüketimler sürekli gelire bağlı olarak değişiklik gösterir. Sürekli gelir cari gelir kadar değişkenlik göstermez. Tüketim artış hızı cari gelir kadar olmaz.

c-Nisbi Gelir Hipotezi -*James S.Dussenberry*

Bireyler buldukları çevreye bağlı tüketim alışkanlıklarına sahiptirler. Mevcut tüketim alışkanlıklarından vazgeçmezler. Gelir artışı dışında tüketim artışı istikrarlı bir şekilde artmaya devam eder. Birey çevreyi hem etkiler hem de etkilenir(Parasız,2003).

d-Yaşam Boyu Gelir Hipotezi-*Franco Modigliani*

Tüketimler, bireylerin yaşam boyu elde etmeyi düşündükleri gelirlerin bir fonksiyonudur. Gelirin kısa dönemdeki değişimi tüketimi etkilemez. Tüketim istikrarlıdır.

3.2. TÜKETİM VE TASARRUF EĞİLİMİ

Marjinal Tüketim Eğilimi

Marjinal Tasarruf Eğilimi

3.3. HARCAMA ÇEŞİTLERİ

C-Özel Tüketim Harcamaları

G-Kamu harcamaları

I-Yatırım Harcamaları

3.4. MARJİNAL TÜKETİM EĞİLİMİ

Harcanabilir gelirdeki çok küçük bir artış halinde, tüketim harcamalarındaki artışın ne kadar olduğunu "*marjinal tüketim eğilimi*" gösterir(Yiğitbaşı,1996).

Marjinal Tüketim Eğilimi $c = (\Delta C / \Delta Y_d)$

$C=C_0+cY_d$ fonksiyonunda (c) "*marjinal tüketim eğilimi*" ifade eder.

Bir ekonomide harcanabilir gelirin ne kadarının tüketime ayrıldığını ifade eden orandır.

$$S=Y_d-C$$

$$C=C_0+cY_d$$

$$S=Y_d-(C_0+cY_d)$$

4. ÖĞRENCİ BURS ARTIŞLARININ HARCAMALARA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

4.1. SOSYAL YARDIM ÇEŞİTLERİ

Kamu harcamaları ülkelerin kalkınmışlık düzeyine bağlı olarak değişim gösterir. Sosyal yardımlar kamu harcama türlerinden transfer harcamalara girer.

Transfer harcamaları, 20.yy ortalarına doğru A.C.Pigou tarafından ortaya atılan bir kavramdır(Özen,2003). Pigou'ya göre transfer harcamaları "devlet güvenliğinin yeniden kazanımına ilişkin harcamalardır(PIGOU,1920).

Türkiye'de sosyal yardımlar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı aracılığı ile yapılmaktadır. Bu yardımlar;

1-Aile Yardımları: gıda yardımları, yakacak yardımları,Barınma yardımlarıdır.

2-Eğitim Yardımları;Eğitim materyali yardımı,Şartlı eğitim yardımı,ücretsiz ders kitabı yardımudur.

3-Sağlık Yardımları: Tedavi destekleri, şartlı sağlık yardımlarıdır.

4-Engelli Yardımları:Engelli öğrencilerin okullarına ücretsiz taşınması,Engelli ihtiyaçları yardımudur.

5-Özel Amaçlı Yardımlar gibi çeşitli yardımlar yapılmaktadır (Dodurka,2014).

4.1.1. BURS VE KREDİ

İlgili bakanlığın dışında kredi ve burslar kredi yurtlar kurumu tarafından takip edilmektedir. Yukarıdaki yardım çeşitlerinin dışında

yüksek öğrenim öğrencilerine belirli dönemler halinde verilen katkıları vardır. Bu katkılardan geri ödemesiz olanlara burs, geri ödemesi yapılmak üzere verilenlere de kredi denir. Öğrenci katkı harcama kalemlerinden biridir. Burs ve kredi harcamaları aynı başlıkta anılsa bile aslında ikisi de birbirinden ayrı kavramlardır. Karşılıksız verilen para ile geri ödemeli olarak verilen borç para olarak birbirlerinden ayrılırlar.

Kamu harcamaları sınıflandırmalarından biride transfer harcamalarıdır. Transfer harcamaları, devletin hiçbir üretim faktörü kullanmadan sadece milli gelir'in bir kısmının ekonomi içinde yer değiştirmesine sebep olan, dolayısıyla vergi olarak sağladığı kaynakları kişilere dağıttığı harcamalara transfer harcamalar denir(Arslan,1999).

Uşak Üniversitesi öğrencilerinden bir kısmına gelirlerini, gelir kaynaklarını, harcama türlerini ve burs artışından önceki ve sonraki dönem tutarlarını yazmalarını istendi. Bu çalışmayı anket yoluyla yapıldı. Ayrıca anket çalışmasının tamamının değerlendirilmesi ve uygulanabilirliği için yapılan araştırmadan sonra anketin 100 öğrenci üzerinde uygulanmasına karar verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Demografik Bilgiler					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılımcıların Yaşı	18-22	84	84.0	84.0	84.0
	23-26	16	16.0	16.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	
Bölümü	İktisat	39	39.0	39.0	39.0
	Maliye	44	44.0	44.0	83.0
	İşletme	17	17.0	17.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	
Sınıfı	2.sınıf	56	56.0	56.0	56.0
	3.sınıf	37	37.0	37.0	93.0
	4.sınıf	7	7.0	7.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Tablo 1'de ankete katılan öğrencilerin bölüm ve demografik durumları gösterilmiştir. Buna göre 100 öğrencinin 84'ünün 18-22 yaş arasında , 16'sının ise 23-26 yaş arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca 39 kişinin İktisat, 44 kişinin Maliye ve 17 kişinin de İşletme bölümü öğrencisi olduğu görülmüştür. Ankete katılan öğrencilerin sınıflarına göre dağılımı

2.sınıfta okuyan 58

3.sınıfta okuyan 37
4.sınıfta okuyan 7 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 2: Katılımcıların Burs Kredi Bilgisi

Burs/Kredi Bilgisi					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kredi/Burs Alıyor Mu	Evet	100	100.0	100.0	100.0
Kredi/Burs Aldığı Kurum	Devlet Bursu/ Kredis i	100	100.0	100.0	100.0

Tablo 2’de katılımcıların tamamı devlet bursu veya devlet kredisi alanlar arasından seçildiği için devlet burs veya kredisi alanlar seçeneği 100 katılımcı üzerinden 100 olmuştur.

Tablo 3: Katılımcıların Barınma Bilgileri

Barınma Bilgisi					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Öğrencinin Kaldığı Yer	Aile	10	10.0	10.0	10.0
	Yurt	38	38.0	38.0	48.0
	Kira	52	52.0	52.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Tablo 3’de katılımcıların barınma bilgileri verilmiştir. Buna göre 10 öğrenci ailesiyle, 38 öğrenci yurttan ve 52’sinin ise kira (Ev, apart vb.)’da kaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Ailesinin Gelir Bilgileri

Ailenizin Aylık Geliri					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde

Katılımcının Ailesinin Aylık geliri	0-1000TL	32	32.0	32.3	32.3
	1001-1500TL	34	34.0	34.3	66.7
	1501-2000TL	18	18.0	18.2	84.8
	2001TL ve üzeri	15	15.0	15.2	100.0
	Toplam	99	99.0	100.0	

Tablo 4'e göre, katılımcıların 32'sinin ailesinin aylık geliri 0-1000 TL arası, 34'ünün 1001-1500 TL arası, 18'inin 1501-2000 TL arası ve 15'inin ise 2001 TL ve üzeri olduğu görülmüştür.

Tablo 5: Katılımcıların Ailesinden Aldığı Gelir Miktarı

Ailenizden Aldığınız Miktar					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılımcının Ailesinden Aldığı Miktar	0-300TL	71	71.0	71.0	71.0
	301-500TL	18	18.0	18.0	89.0
	501-750TL	4	4.0	4.0	93.0
	751TL ve üzeri	7	7.0	7.0	100.0
	Toplam	100	100.0	100.0	

Tablo 5'de katılımcıların 71'inin ailesinden 0-300 TL arasında, 18'inin 301-500 TL arasında, 4'ünün 501-750 TL arasında, 7'sinin ise 751 TL ve üzeri maddi destek aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Aylık Burs/Kredi Miktarı

Aylık Kredi/Burs Miktarınız					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde

Katılımcının Aylık Burs/Kredi Miktarı	301-500TL	100	100.0	100.0	100.0
--	-----------	-----	-------	-------	-------

Tablo 6'da katılımcılar devlet bursu/kredisi alan öğrenciler üzerinden yapıldığı için birden çok seçmeli verilen seçeneklerde tüm öğrenciler 301-500 TL arasında burs aldığını belirtmiştir. Buradan öğrencilerin aldığı burs miktarının bilincinde olduğu sonucuna varılmaktadır.

Tablo 7: Katılımcıların 2016 Yılı İtibariyle Burs/Kredi Meydana Gelen Artış

2016 Yılı İtibariyle Burs/Kredi Meydana Gelen Artış Miktarı					
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılımcının Burs/kredi miktarındaki Artış	41TL ve üzeri	100	100.0	100.0	100.0

Tablo 7'de tüm öğrencilerin 2016 yılı itibariyle burslarında meydana gelen artış miktarını doğru bildiği görülmüştür.

Tablo 8: Katılımcıların Burs Artışından Sonra Göre Barınma Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü*Barınma Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Barınma			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	20	17	2	39
	Maliye	9	34	1	44
	İşletme	6	10	1	17
Toplam		35	61	4	100

Tablo 8'de 2016 yılında gerçekleşen burs artışından sonra katılımcılardan 39 iktisat bölümü öğrencisinden 20 kişi barınma harcamasında artış meydana geldiğini, 17 kişi değişim olmadığını, 2 kişi ise azalma yaşadığını belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 9 kişi barınma harcamasında artış yaşadığını, 34 kişi değişim yaşamadığını, 1 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 6 kişi barınma harcamalarında artış meydana geldiğini, 10 kişi değişim yaşanmadığını ve 1 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Burs Artışından Sonra Beslenme Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Beslenme Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Beslenme			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	28	9	2	39
	Maliye	13	31	0	44
	İşletme	12	5	0	17
Toplam		53	45	2	100

Tablo 9'da 39 iktisat öğrencisinden 28 kişi burs artışından sonra beslenme harcamalarında artış meydana geldiğini, 9 kişi değişim yaşamadığını ve 2 kişi ise giderlerinde azalma meydana geldiğini belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 13 kişi burs artışından sonra beslenme harcamalarında artış yaşandığını, 31 kişi değişim olmadığını belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 12 kişi burs artışından sonra harcamalarında artış meydana geldiğini ve 5 kişi ise değişim yaşamadığını belirtmiştir.

Tablo 10: Katılımcıların Burs Artışından Sonra Giyim Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Giyim Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Giyim			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	24	10	5	39
	Maliye	17	27	0	44
	İşletme	10	7	0	17
Toplam		51	44	5	100

Tablo 10'da 39 iktisat bölümü öğrencisinden 24 kişi burs artışından sonra giyim harcamalarında artış meydana geldiğini, 10 kişi değişim yaşanmadığını, 5 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 17 kişi burs artışından sonra giyim harcamalarında artış meydana geldiğini, 27 kişi değişim olmadığını belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 10 kişi burs artışından sonra giyim harcamalarının arttığını 7 kişi ise harcamalarında değişiklik olmadığını belirtmiştir.

Tablo 11: Katılımcıların Burs Artışından Sonra Eğitim Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Eğitim Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Eğitim			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	17	21	1	39
	Maliye	12	32	0	44
	İşletme	5	12	0	17
Toplam		34	65	1	100

Tablo 11'da 39 iktisat bölümü öğrencisinden 17 kişi burs artışından sonra eğitim harcamalarında artış meydana geldiğini, 21 kişi değişim yaşanmadığını, 1 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 12 kişi burs artışından sonra eğitim harcamalarında artış meydana geldiğini, 32 kişi değişim olmadığını belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 5 kişi burs artışından sonra eğitim harcamalarının arttığını 12 kişi ise harcamalarında değişiklik olmadığını belirtmiştir.

Tablo 12: Katılımcıların Burs Artışından Sonra Sağlık Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Sağlık Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo				
		Sağlık		Toplam
		Artış var	Değişim yok	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	11	28	39
	Maliye	4	40	44
	İşletme	5	12	17
Toplam		20	80	100

Tablo 12'da 39 iktisat bölümü öğrencisinden 11 kişi burs artışından sonra sağlık harcamalarında artış meydana geldiğini, 28 kişi değişim yaşanmadığını belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 4 kişi burs artışından sonra sağlık harcamalarında artış meydana geldiğini, 40 kişi değişim olmadığını belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 5 kişi burs artışından sonra sağlık harcamalarının arttığını 12 kişi ise harcamalarında değişiklik olmadığını belirtmiştir.

Tablo 13:Katılımcıların Burs Artışından Sonra Sosyal Aktivite Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Sosyal Aktivite Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Sosyal Aktivite			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	20	18	1	39
	Maliye	17	27	0	44
	İşletme	5	11	1	17
Toplam		42	56	2	100

Tablo 13’de 2016 yılında gerçekleşen burs artışından sonra katılımcılardan 39 iktisat bölümü öğrencisinden 20 kişi sosyal aktivite harcamalarında artış meydana geldiğini, 18 kişi değişim olmadığını, 1 kişi ise azalma yaşadığını belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 9 kişi sosyal harcama aktivite harcamalarında artış yaşadığını, 34 kişi değişim yaşamadığını, 1 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 6 kişi sosyal aktivite harcamalarında artış meydana geldiğini, 10 kişi değişim yaşanmadığını ve 1 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir.

Tablo 14:Katılımcıların Burs Artışlarıyla Bölümlerine Göre Birikimlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Birikim Çapraz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Birikim			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcıların Bölümü	İktisat	11	26	2	39
	Maliye	7	37	0	44
	İşletme	1	16	0	17
Toplam		19	79	2	100

Tablo 14’de 2016 yılında gerçekleşen burs artışından sonra katılımcılardan 39 iktisat bölümü öğrencisinden 11 kişi birikimlerinde artış meydana geldiğini, 26 kişi değişim olmadığını, 2 kişi ise azalma yaşadığını belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 9 kişi birikimlerinde artış yaşadığını, 37 kişi değişim yaşamadığını belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 1 kişi birikimlerinde artış meydana geldiğini, 16 kişi değişim yaşanmadığını belirtmiştir.

Tablo 15: Katılımcıların Burs Artışından Sonra Diğer Giderlerinde Yaşanan Değişim

Bölümü * Diğer Giderler Çarpaz Tablosu/Karşılaştırmalı Tablo					
		Diğer			Toplam
		Artış var	Değişim yok	Azalma var	
Katılımcının Bölümü	İktisat	11	27	1	39
	Maliye	10	33	1	44
	İşletme	3	14	0	17
Toplam		24	74	2	100

Tablo 15’de 39 iktisat bölümü öğrencisinden 11 kişi burs artışından sonra diğer giderlerinde artış meydana geldiğini, 27 kişi değişim yaşamadığını belirtmiştir. 44 maliye öğrencisinden 10 kişi burs artışından sonra diğer giderlerinde artış meydana geldiğini, 33 kişi değişim olmadığını, 1 kişi ise azalma meydana geldiğini belirtmiştir. 17 işletme öğrencisinden 3 kişi burs artışından sonra diğer giderlerinin arttığını 14 kişi ise harcamalarında değişiklik olmadığını belirtmiştir (www.kyk.gov.tr). Türkiye’de KYK verilerine göre 2015 yılında toplam burs ve kredi alan öğrenci sayı ve tutarları şöyledir;

Tablo 16: 2002-2015 yılları KYK Kredi Ve Burs alan öğrenci sayıları

Yıllar	Burs alan ögr.	Tutar	Öğrenim Kredisi alan ögr.	Tutar
2002				
2003			494.070	362.775.551
2004	54.724	49.348.350	522.670	533.981.848
2005	98.110	123.570.901	537.031	680.058.722
2006	135.497	204.166.695	569.276	844.550.723
2007	168.923	298.532.432	572.552	961.674.342
2008	181.490	320.822.746	578.009	1.036.282.402
2009	198.707	375.601.240	587.009	1.213.653.195
2010	234.130	525.626.851	611.903	1.355.319.840
2011	320.912	804.125.271	592.582	1.646.005.524
2012	348.774	1.021.216.946	667.293	1.942.806.159
2013	395.679	1.205.588.620	706.512	2.250.046.014
2014	359.583	1.173.467.808	865.309	2.936.490.052

2015	352.363	1.256.400.341	983.987	3.651.520.959
		7.358.468.205		19.890.828.855

Kaynak:www.kyk.gov.tr

2002 yılındaki veriler kredi yurtlar kurumu verilerinde tek başına yer almamaktadır. Bu yılki veriler 1960-2002 dönemi toplam olarak verilmiştir. Öğrenci sayısı olarak bakıldığında burs alan öğrenci sayısının kredi alanlara göre daha az olduğu görülmektedir. Bu fark oransal olarak yıllara göre burs alan öğrencilerin artması şeklinde değişmiştir. 2004 yılında burs alan öğrenci sayısı 54.724 iken 2015 yılında bu rakam 7 kat artarak 352.363 rakamına ulaşmıştır. Kredi alan öğrenci sayısı ise 522.670'ten 983.987 rakamına ulaşmıştır. Yani bu değişim yaklaşık olarak %88 oranında artış olmuştur.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmada, öğrenci burslarının üniversitede okuyan öğrenci sayısına göre son derece yetersiz olduğu kanısına ulaşılmıştır. Türkiye'de yüksek öğretimde okuyan öğrenci sayısı toplam 6 milyon 737 bin yüksek öğrenim öğrencisi bulunmaktadır. Bu sayının ancak %5'lik kısmına burs ve %15'lik kısmına da kredi verilebilmektedir.

Burs ve kredi kaynağının 2015 yılı verilerine göre %37 oranında artırıldığı bilgisine göre 2016 yılı için; Burs bütçesinin 1.721.268.467 TL olması ve Kredi bütçesinin ise 5.002.583.714 TL olarak belirlendiği hesaplanabilir. 2015 yılında 352.363 öğrenciye burs, 983.987 öğrenciye öğrenim kredisi ödemesi yapılmıştır. 2003 yılından 2015 yılı sonuna kadar Kuruma müracaat eden öğrencilerden belgelerini veren başarılı ve ihtiyaç sahibi olanlar burs, kalan öğrencilere ise öğrenim kredisi verilmiştir. 2015 yılında yapılan 1.2 milyar TL burs ödemesi yapılmış olup, 2004 yılından 2015 yılı sonuna kadar öğrencilere burs olarak toplam 7.3 milyar TL ödeme yapılmıştır. 2015 yılında yapılan 3.6 milyar TL öğrenim kredisi ödemesi yapılmış olup, 1962 yılından 2015 yılı sonuna kadar öğrencilere öğrenim kredisi olarak 19.9 milyar TL ödeme yapılmıştır (www.kyk.gov.tr).

Öğrencilerin marjinal tüketim eğilimlerinin yüksek olduğu tespitiyle, gelirlerin harcamaya aktarıldığı gözlemlenmiştir. Harcanabilir gelir (Y) artışının tamamen tüketime gitmesi üretim artışını dolayısıyla ekonomik büyümeyi de olumlu etkileyecek bir sonuç doğuracaktır. Çalışma aslında bölgesel kalkınmışlık ve nüfus yapısı açısından değerlendirildiğinde belki sonuçlar da miktar olarak tasarruf eğilimine kaymada görülebilir. Ancak orta ve alt gelir sınıfındaki ailelerin eğitim için ayırdıkları bütçe sınırlı olduğundan yapılan gelir artışı borçlanma yoluyla yapılan harcamaları

karşulamaktadır. Borçlanma yoluyla da kaynak tedarik edemeyen aileler için de kaynak yetersizliğini karşılamış olmaktadır. KYK resmi internet sitesi verilerine göre kredi ve burs tutarları bir önceki yıla göre yani 2015 yılına göre %37 oranında arttığı gözlenmiştir.

Bu veriler ışığında 352.363 öğrencinin 100 TL ilave gelir elde ettiği düşünülürse aylık 35 milyon tutarında bir gelir artışından söz edilebilir. Öğrenci harcamalarının aylık katkısının tamamen harcandığı varsayımıyla MG rakamları değişime uğrayacaktır.

2016 yılında devlet burs/kredilerinde meydana gelen artış 100 öğrenci üzerinde yapılan anket çalışmasına göre, 39 iktisat öğrencisinin burs miktarında meydana gelen artışı harcama kalemlerinden 28 öğrencinin katılımı ile en fazla beslenme harcamasında, 44 maliye öğrencisinin ise burs artışıyla 17 öğrencinin katılımıyla en fazla sosyal aktivite ve giyim harcamalarında ve 17 işletme öğrencisinin de burs artışıyla 12 öğrencinin katılımıyla en fazla beslenme harcamalarında artış yaşadığı tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

A- Yararlanılan Kitap ve Makaleler

- Arşan,Ü.,Transfer Giderleri, A.Ü.S..B.F.Yay.,C:38,No:1-2,Ankara
- AÖF Yay.,(2012), Mikro İktisat, 2012
- Dinler, Z.,(2011), İktisata Giriş,Ekin Yayınları,Bursa
- Dodurka,B.,(2014),Türkiye’de Merkezi Devlet Eliyle Yapılan Sosyal Yardımlar – Çalışma Raporu,Boğaziçi Üni.,Sosyal Politika Forumu,Araştırma Atatürk Ens.Yay.,İstanbul
- Özen,A.,(2003).Türkiye’de Transfer Harcamalarının Gelişimi ve Ekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesi”,D.E.Ü.,Sos.Bil.Der., Cilt:5,Sayı:1,Say,205
- Ünsal,E.(2014),Mikro İktisat,Bigbang Yay.,İstanbul
- Yiğitbaşı,Ş.(1996),Mikro İktisat,AKÜ Yay.,Afyon
- Yıldırım, K.,(2011),Makro Ekonomi,Seçkin Kitapevi,İstanbul

B-Yararlanılan İnternet Siteleri

- http://yurtkur.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/KYK/MaliDurumDenetimRaporlari/2016_kurumsal_mali_durum_beklentiler_raporu.pdf (erişim tarihi:10/11/2016)
- http://yurtkur.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/KYK/PerformansProgramlari/2016_yili_performans_programi.pdf, (erişim tarihi:10/11/2016)
- <http://yurtkur.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/KYK/FaaliyetRaporlari/2015-faaliyet-raporu-1.pdf>
- <http://kutuphane.aile.gov.tr>(erişim tarihi:10/11/2016)
- http://files.libertyfund.org/files/1410/Pigou_0316.pdf, A.C.PIGOU,A,The Economic of Welfare,
Erişim tarihi:15/06/2016